

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Maahanmuuttaneen kielitetty työharjoittelu hoiva- ja hoitoalalla

Opas oppilaitoksille

Sisällysluettelo

Johdanto

1 Malli maahanmuuttaneiden kielituettuun työharjoitteluun hoiva- ja hoitoalalla	4
2 Kielituetun työharjoittelun suunnittelu ja toteutus	8
3 Hankkeen kahdeksan suositusta kielituettuun työharjoitteluun	13
4 Kielituen muistilistat työharjoittelun tukena	14
5 Linkkilista kielitaidon kehittämisen tueksi	19
Lähteet	

Tekijät:

Hanna Airaksinen, hanketyöntekijä, S2-opettaja, Spring House Oy
Grace Hoffrén, projektikoordinaattori, sosionomi, Spring House Oy
Sirku Sum, hanketyöntekijä, sairaanhoitaja, AmO, Sasky

Julkaistu Vikkelästi töihin -hankkeessa vuonna 2023

Johdanto

Tässä oppaassa esitellään Vikkelästi töihin -hankkeessa (ESR, 2021-2023) luotu malli maahanmuuttaneen kielituettuun työharjoitteluun hoiva- ja hoitoalalla. Hankkeen tavoitteena oli löytää keinoja maahanmuuttaneiden työelämään integroitumisen edistämiseksi sosiaali- ja terveysalalla. Kielituetussa työharjoittelussa S2-opettaja ja ammatillinen opettaja antavat maahanmuuttaneelle suomen kielen tukea, jolloin hän pystyy asettamaan itselleen harjoittelun sisällöllisten tavoitteiden lisäksi kielitaitonsa kehittymiseen liittyviä tavoitteita ja seuraamaan edistymistään. Kielituen on tarkoitus helpottaa työharjoittelun vuorovaikutustilanteisiin osallistumista, mikä edistää olennaisesti kielitaidon kehittymistä.

Opas on kirjoitettu erityisesti hankkeessa toteutetun Sujuvasti soteen -valmennuksen kokemusten pohjalta. Valmennuksessa maahanmuuttaneet opiskelivat sairaanhoitajakoulutuksen alkuvaiheen opintoja, ja työharjoittelujaksolla pilotoitiin erilaisia kielituen muotoja. Oppaassa esiteltävä kielituetun työharjoittelunmalli on kehitetty S2-opettajan, maahanmuuttaneiden ohjauksen asiantuntijan, sekä hoitotyön opettajan yhteistyönä. Mallia voidaan hyödyntää esimerkiksi sairaanhoitaja-, lähihoitaja- tai hoiva-avustajaopintojen työharjoitteluissa.

Hankkeessa tunnistettiin tarve kielituen kehittämiseksi sellaisissa hoiva- ja hoitoalan tutkinto-ohjelmissa, joissa opiskelee maahanmuuttaneita. Sama tarve on havaittu myös aiemmissa hankkeissa (esim. Urareitti, ESR 2015-2018; KIITO, ESR 2016-2019). Uutuusarvoa Vikkelästi töihin -hankkeen malliin tuovat oppaaseen liitetyt ohjausmateriaalit, jotka mahdollistavat opiskelijan ja opettajan tavoitteellisen työskentelyn kielituen prosessin aikana. Lisäksi uutta on se, että malli avataan oppaassa suunnitteluvaiheesta toteutukseen, sisältäen konkreettisia ehdotuksia kielitukiohjauksen sisällöistä.

Suomen kielen taito vaikuttaa oleellisesti maahanmuuttaneiden työllistymiseen (Kusio 2020; Kotona Suomessa 2020; Shemeikka ym. 2021) Esimerkiksi korkeakoulutetut kansainväliset työnhakijat ovat kokeneet suomen kieleen liittyvät vaatimukset yhdeksi suurimmaksi esteeksi työllistymiselleen (mm. Iiskola & Lahtinen 2021; E2-Tutkimus 2022). Riittävä ammatillinen kielitaito tulisikin nähdä keskeisenä osana ammattitaitoa (Kieliparlamentti 2021; Pyykkö 2017: 114). Tukea kielitaidon kehittämiseen olisi tärkeää tarjota monipuolisesti niin teoriaopintojen kuin työharjoittelujen aikana.

Kielituki aidoissa työelämän tilanteissa on yksi tapa tukea maahanmuuttaneen henkilön kielen oppimista työelämän tarpeiden pohjalta. Lehtimajan ja Kurhilan (2017) mukaan hoitotyön ammatillisen kielitaidon kehittämisessä onkin olennaista päästä mukaan todellisiin hoitotilanteisiin ja saada kielellistä tukea.

Hankkeessa on julkaistu myös opas "[Ohjaa kielitietoisesti sosiaali- ja terveysalan työuralle](#)" , joka opastaa sosiaali- ja terveysalasta kiinnostuneen tai alalla työskentelevän maahanmuuttaneen kielitietoiseen uraohjaukseen. Oppaasta löytyy myös konkreettisia vinkkejä ja työkaluja kielitaidon kehittämisen tukemiseen sekä kielitietoiseen ohjaukseen.

1 Malli maahanmuuttaneiden kielituettuun työharjoitteluun hoiva- ja hoitoalalla

Kielituetun työharjoittelun mallin taustat

Lehtimaja ja Kurhila (2018) ovat todenneet, että sairaanhoitajan työssään tarvitsema kielitaito nivoutuu tiiviisti toisaalta yleisiin vuorovaikutustaitoihin ja toisaalta ammatilliseen osaamiseen. Urareitti-hankkeen kieli- ja viestintäkoulutuksen mallissa sairaanhoitajan työn viestinnälliset vaatimukset näkyivät sekä moninaisina vuorovaikutustilanteina, runsaana tekstin tuottamisena että terveydenhuollon eri yksiköiden omina käytäntöinä (Kuparinen 2017). Hankkeessamme kielituen suunnittelussa lähdettiin liikkeelle työharjoittelun aidoista vuorovaikutustilanteista, joita kartoitettiin käytännössä palvelutaloissa havainnoimalla.

Kielituetun työharjoittelun mallin muotoutumiseen vaikuttivat myös vahvasti kokemukset hankkeessamme toteutetusta Sujuvasti soteen -valmennuksesta, jossa sairaanhoitajatutkinnon alkuvaiheen opintoja opiskelleet maahanmuuttaneet saivat kielitukea työharjoittelujaksoilla ikäihmisten asumispalveluissa Pirkanmaalla. Valmennukseen osallistuneiden kielitaito oli tasoilla A2-B2.

Kielituen mallia pilotoitiin yhteensä viiden eri työharjoittelujakson yhteydessä erilaisilla toteutustavoilla. Kielitukea toteutettiin ensin Sujuvasti soteen -valmennuksessa vain S2-opettajan toteuttamana, tämän jälkeen ammatillisten opettajien toteuttamina, sekä lopuksi yhteisesti S2-opettajan ja ammatillisen opettajan toteuttamana. Opiskelijat saivat kielitukea pääsääntöisesti 1-3 kertaa yhdellä työharjoittelujaksolla, jonka kesto oli keskimäärin 18 päivää.

Kielitukea saaneet opiskelijat kokivat, että saatu ohjaus rohkaisi heitä osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin työpaikalla, auttoi varsinaisten työtehtävien tekemisessä sekä kannusti itsenäiseen opiskeluun työharjoittelun ulkopuolella.

Kielituetun työharjoittelun malli tiivistetysti

Kielituetun työharjoittelun mallissa S2-opettaja ja ammatillinen opettaja toteuttavat kielitukea yhteistyössä. Kielenopettajan voi olla vaikea tietää, millaiset tilanteet ja toiminnot ovat alalla tosielämässä tyypillisiä, tärkeitä tai vaativia, joten ammatillisen opettajan alan tuntemus on eduksi kielituen toteuttamisessa (Kuparinen 2017). Toisaalta kielen opettaja on erityisesti viestinnän ja kielen rakenteiden asiantuntija.

Kielitukea toteutetaan mallissa yksilöllisesti ja joustavasti työpaikoilla tai etäohjauksena. Opiskelija nähdään aktiivisena kielitaitonsa kehittäjänä, joka asettaa työharjoittelussa kielitavoitteita ja seuraa edistymistään opettajien tuella. Hankkeessa on kehitetty tähän konkreettinen työkalu, Opiskelijan muistilista hoiva-alan työharjoitteluun, joka perustuu työharjoittelun yleisimpiin vuorovaikutustilanteisiin ikäihmisten asumispalveluissa.

Myös opettajalle on kehitetty oma työkalu, Opettajan muistilista kielituen ohjaukseen. Muistilista sisältää ehdotuksia ohjauksen teemoista sekä käytännön työkaluja kielituen toteuttamiseen.

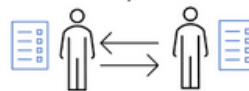
OPISKELIJA

- asettaa itselleen kielitavoitteita ja seuraa edistymistään opiskelijan muistilistan avulla (opettajien tuella)

S2- JA AMMATILLINEN OPETTAJA

- ohjaavat harjoittelua yhdessä
- vaihtavat tietoa ohjaustapaamisista keskenään ja opiskelijan kanssa sovitulla tavalla
- hyödyntävät ohjaustapaamisissa ja niiden suunnittelussa opettajan muistilistaa.

lähi/etäohjaus

koko työharjoittelun ajan

Esimerkkejä kielituesta hoiva- ja hoitoalan työharjoittelussa

Tuetaan opiskelijaa oman toiminnan sanoittamisessa työympäristössä (esim. valitaan opiskelijalle oma asukas, jonka kanssa suomen kielen käyttöön saa rutiinia).

Tarkastellaan työtehtäviä kielenoppimismahdollisuuksien näkökulmasta (esim. yksin tekemisen riskien tunnistaminen).

Tehdään muistiinpanoja eri tilanteista (esim. kollegan tai asiakkaan puhe, lauseet, fraasit, sanasto).

Vaihteistetaan pitkiä tai kielellisesti haastavia tilanteita (esim. tilanteen pillkkominen ja tekemisjärjestyksen numerointi esim. post-it lapuilla).

Tarkastellaan työpaikan tekstejä (esim. ohjeet, suunnitelmat, raportit).

Kiinnitetään huomioita myös yksityiskohtiin ammatillisessa kielessä (esim. lyhenteet ja ammattislangi).

Rohkaistaan opiskelijaa sopimaan kielen korjaamisesta työpaikalla.

Rohkaistaan opiskelijaa haasteiden ja omien toiveiden esille ottamisessa.

Tuetaan opiskelijaa kaikenlaisiin vuorovaikutustilanteisiin osallistumisessa (esim. kahvihuonekeskustelut).

Valitaan jokaiselle yksilölle sopivat kielen oppimisen tukivälineet ja itseopiskelumateriaalit.

Selvitetään kielen oppimismahdollisuuksia työajan ulkopuolella.

Käsitellään kulttuureihin ja kulttuurisensitiivisyyteen liittyviä asioita.

Lisätään tietoa ja ymmärrystä kielitaidosta ja sen kehittymisestä (esim. yleiskieli ja ammattikieli, kielen tilanteisuus, kielitaidon osa-alueet).

Kielituetusta työharjoittelusta hyötyvät kaikki

HYÖDYT OPISKELIJALLE

Rohkaisee ottamaan puheeksi kielitaitoon ja sen kehittämiseen liittyviä asioita.

Rohkaisee osallistumaan työpaikan vuorovaikutustilanteisiin.

Tukee ammatillisen kielitaidon kehittämistä ja jäsentämistä.

Tukee harjoittelun tavoitteiden saavuttamisessa ja edistymisen seuraamisessa.

Nopeuttaa harjoittelupaikkaan ja työyhteisöön kiinnittymistä.

Auttaa ymmärtämään oman toiminnan vaikutuksia kielitaidon kehittymiseen.

Auttaa näkemään oman kielitaidon vahvuuksia ja haasteita.

Ohjaa hyödyntämään kielitaidon kehittymistä tukevia työkaluja ja materiaaleja.

HYÖDYT OPETTAJALLE

Sujuvoittaa työharjoittelun ohjauksen suunnittelua ja toteutusta.

Vähentää väärinymmärryksiä ja virheitä.

Vahvistaa kielitietoista työtötta ja ohjausosaamista.

Helpottaa kielitaidon kehittymisen tukemista ja edistymisen seuraamista.

Selkeyttää S2- ja ammatillisen opettajan välistä yhteistyötä.

Selkeyttää oppilaitoksen ja työpaikan välistä yhteistyötä.

HYÖDYT TYÖNANTAJALLE

Lisää työhyvinvointia ja parantaa yhteishenkeä.

Vähentää väärinymmärryksiä ja virheitä.

Helpottaa opiskelijan kielitaidon kehittymisen seuraamista ja tukemista.

Säästää työnantajan resursseja.

Opiskelijan muistilistan avulla myös vaihtuva henkilöstö pystyy osallistumaan kielitaidon kehittämisen tukemiseen.

Kasvattaa työyhteisön kielitietoisuutta.

2 Kielituetun työharjoittelun suunnittelu ja toteutus

Kielituki ammatillisen opettajan ja S2-opettajan yhteistyönä

Vikkelästi töihin -hankkeen kielituetun työharjoittelun mallissa S2-opettaja ja ammatillinen opettaja tekevät aktiivista yhteistyötä ja vaihtavat ohjauksiin liittyvää tietoa koko työharjoittelun ajan. On hyvä huomioida, että opettajien rooleihin vaikuttavat molempien vahvuudet ja osaamisalueet.

AMMATILLINEN OPETTAJA

- Ohjauksen pääpaino on ammatillisen osaamisen kehittämisen tukemisessa.
- Amatillinen opettaja seuraa aktiivisesti työharjoittelun etenemistä ja tavoitteiden saavuttamista.
- Amatillinen opettaja tuntee hyvin alansa erityissanaston, lyhenteet sekä kirjaamisen käytännöt ja järjestelmät, jolloin hän pystyy tukemaan opiskelijan kielitaidon kehittymistä näiden osalta.
- Amatillinen opettaja voi hyödyntää ja soveltaa alan opiskelumateriaalin käyttöä myös kielituen ohjauksessa.

AMMATILLINEN OPETTAJA JA S2-OPETTAJA

- Molemmat
- työskentelevät kielitietoisella työotteella
  - seuraavat aktiivisesti, miten työtehtävät ja työmenetelmät tukevat kielen oppimista
  - tukevat kieleen liittyvien asioiden puheeksiotossa työpaikalla
  - kannustavat opiskelijaa koko työharjoittelun ajan asettamaan kielitaidon kehittämiseen liittyviä tavoitteita opiskelijan muistilistan avulla
  - tukevat kieleen liittyvien tavoitteiden kirkastamisessa
  - voivat antaa mallia puheeseen eri vuorovaikutustilanteissa työpaikalla autenttisten tilanteiden pohjalta.

S2-OPETTAJA

- S2-opettaja hallitsee kielen opettamisen pedagogiikan.
  - S2-opettaja auttaa opiskelijaa hyödyntämään hänelle sopivia tukivälineitä kielen oppimisessa, esim. sovellukset, ohjelmat ja sanakirjat.
  - S2-opettaja voi tarkkailla ja tulkita hoitotyön vuorovaikutustilanteita kielen näkökulmasta ja purkaa niitä opiskelijan kanssa.
- S2-opettaja tuntee
- alan S2-materiaalia ja auttaa opiskelijaa hyödyntämään sitä
  - tuntee kielen rakenteet ja erityispiirteet ja pystyy tarkastelemaan vuorovaikutusta yksityiskohtaisesti.

Kielituki: Kenelle? Kuinka paljon? Miten?

MÄÄRITELKÄÄ, KENELLE KIELITUKEA ANNETAAN

Kartoittakaa opiskelijoiden kielitaidon kehittämiseen liittyviä tarpeita. Miettikää, keille kielitukea tarjotaan ja millä perusteilla.

Opiskelijan motivaatio ja sitoutuminen kielitukeen ovat olennaisia kielitaidon kehittymisen kannalta. Kielituki voi olla opiskelijalle myös vapaaehtoista.

Myös alan ammattilainen voi tarvita kielitukea. Älä siis rajaa automaattisesti pois henkilöitä, joilla on jo jokin tutkinto tai tietty kielitaidon taso.

KARTOITAKAA KIELITUKEEN KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT RESURSSIT

S2-opettajan ja ammatillisen opettajan välisenä yhteistyönä toteutettu kielituki tukee S2-oppijaa monipuolisesti harjoittelun aikana.

Selvittäkää opettajakohtaiset ohjausresurssit. Selvittäkää myös kuinka paljon ohjausresurssia on käytettävissä opiskelijaa kohden.

Huomioikaa ja hyödyntäkää myös erilaiset toteutustavat, kuten ryhmämuotoiset vertaisreflektiot tai tiettyyn teemaan liittyvät työpajat.

HUOMIOIKAA ERILAISET YMPÄRISTÖT, JOISSA KIELITUKEA TOTEUTETAAN

Kielitukea voidaan toteuttaa harjoittelujakson aikana työpaikalla ja/tai työpaikan ulkopuolella tai etäohjauksena.

Työpaikalla toteutetussa kielituessa päästään kuitenkin parhaiten kiinni aitoon työnteon ympäristöön ja siihen liittyviin vuorovaikutustilanteisiin.

Etätapaaminen voi tuoda joustoa ajankäyttöön. Etäohjaus voi soveltua paremmin esimerkiksi verkkomateriaaleihin tutustumiseen. Etäohjauksen hyödyt ovat kuitenkin lähtökohtaisesti heikommat sellaisten opiskelijoiden kohdalla, joilla on vielä kehittyvä kielitaito tai heikot IT-taidot.

Jos kielitukea annetaan kotihoidossa suoritettavan työharjoittelun aikana, on hyvä huomioida, että työpaikalle jalkautuvaa kielitukea ei ole välttämättä mahdollista järjestää mm. tietosuoja- ja turvallisuussyistä.

Käytännön järjestelyt ennen ohjaustapaamisia

SOPIKAA TIEDONVAIHDOSTA JA OPETTAJIEN YHTEISTYÖSTÄ

Jos S2-opettaja ja ammatillinen opettaja toteuttavat kielitukea yhdessä, on hyvä sopia siitä, miten tietoa vaihdetaan ohjauskäyntien välillä. Esimerkiksi hankkeessamme tiedonvaihtoa toteutettiin jaetun yhteisen tiedoston avulla.

S2- ja ammatillisella opettajalla voi olla erilaisia painotuksia omilla ohjauskäynneillään. Niistä on hyvä keskustella yhdessä.

AIKATAULUTTAKAA OHJAUS JA OLKAA YHTEYDESSÄ HARJOITTELUPAIKKAAN

Keskustelkaa harjoittelupaikan kanssa kielituen toteuttamisesta ennen harjoittelun alkamista ja sopikaa alustavasti ohjauskäynneistä. Opettajien/ohjaajien roolit kannattaa esitellä selkeästi harjoittelupaikalle.

Tietosuojaan liittyvistä käytännteistä kannattaa kysyä hyvissä ajoin. Opettajat voivat allekirjoittaa tarvittaessa harjoitteluyksikön oman tietosuojalomakkeen.

PEREHDYTTÄKÄÄ OPISKELIJAT KIELITUETTUUN HARJOITTELUUN

Kielituen prosessi kannattaa käydä opiskelijoiden kanssa läpi hyvissä ajoin ennen harjoittelua esimerkiksi harjoittelun orientaation yhteydessä.

Opiskelijan on hyvä perehtyä muistilistaan ennen harjoittelun aloittamista, jotta omien kielitavoitteiden asettaminen ja reflektointi tulevat tutuiksi ja pysyviksi työskentelytavoiksi.

Harjoittelun edetessä opiskelijan kannattaa asettaa itselleen uusia tavoitteita hänelle sopivassa rytmissä.

Kertokaa, että opiskelija voi myös itse varata kielitukiaikoja opettajien resurssien mukaan.

VALMISTAUTUKAA OHJAUSTAPAAMISIIN

Käyttäkää kielituen ohjauksen tukena opettajan muistilistaa.

Jos opiskelija on jo täyttänyt muistilistaansa, lähtekää liikkeelle opiskelijan tavoitteista ja tarpeista.

Selvittäkää mahdollisuuksien mukaan, mihin hoitotyön tilanteisiin opiskelija osallistuu ohjaustapaamisen aikana. Näin voitte valita alustavasti sopivia menetelmiä tulevaan ohjaukseen.

Ohjaustapaamiset käytännössä

TUKEKAA OPISKELIJOITA KIELEEN LIITTYVIEN TAVOITTEIDEN ASETTAMISESSA JA EDISTYMISEN SEURAAMISESSA

Käyttäkää apuna opiskelijan muistilistaa. Pohtikaa yhdessä, mitä tilanteita juuri nyt kannattaa tarkkailla ja harjoitella.

Jos kyseessä ei ole ensimmäinen ohjauksikäynti, palatkaa viimeksi asetettuihin tavoitteisiin.

Alkuun riittää muutama tavoite, sillä harjoittelun aloituksessa opiskelijalla on monta huomioitavaa asiaa.

Kieleen liittyviä tavoitteita voi asettaa myös opiskelijan senhetkisen kielitaitotason mukaan (A1-C2). Katso vinkkejä [Kielibuustin sivulta](#).¹

TOTEUTAKAA OHJAUSTAPAAMISET JOUSTAVASTI OPISKELIJAN TARPEIDEN MUKAAN

Hyödyntäkää mahdollisuuksien mukaan autenttista työympäristöä ja aitoja vuorovaikutustilanteita.

Sopikaa ennen tilanteisiin menemistä, miten opettaja on mukana ja voiko hän korjata kieltä aktiivisesti.

Tarkkailkaa, miten työtehtävät tukevat opiskelijan kielitaidon kehittymistä.

Kiinnittäkää huomiota kielenkäyttöön myös epävirallisissa tilanteissa, kuten kahvihuonekeskusteluissa.

Panostakaa ohjauksessa erityisesti opiskelijan rohkaisuun ja kannustamiseen.

HYÖDYNTÄKÄÄ OHJAUKSESSA MONIPUOLISIA MENETELMIÄ JA TYÖKALUJA

Valitkaa opiskelijalle sopivia tukivälineitä, joilla kielitaidon kehittäminen sujuvoituu (esim. sanojen kerääminen taskuvihkoon, mobiilisovellukset, muistilaput, kuvasanastot, autenttiset mallifraasit).

Opettaja voi tehdä opiskelijalle muistiinpanoja niissä tilanteissa, joissa opiskelija osallistuu itse hoitotyöhön.

Opettaja voi vaiheistaa työntekoa pilkkomalla pidempiä tilanteita pienempiin osiin.

Tilanteita voi esimerkiksi simuloida tai harjoitella etukäteen yhdessä.

¹ kielibuusti.fi/fi/ohjaajat/ammattillisen-kielen-oppiminen-tyoharjoittelussa/tyoharjoittelu-on-myos-kieliharjoittelu

JOKAISEN OHJAUSTAPAAMISEN LOPUKSI

Purkakaan ohjaustapaamisen anti lopuksi yhdessä: mitä tehtiin, mitä opittiin, mistä sovittiin?

Sopikaa opiskelijan kanssa seuraavasta ohjaustapaamisesta tai yhteydenpidosta.

Lähetätkää opiskelijalle muistiinpanot sovituista asioista ja muistilistan uusista tavoitteista, ellei teillä ole opiskelijan kanssa yhteistä tiedostoa muistiinpanoille.

Lisätäkää muistiinpanot ohjauksesta opettajien yhteiseen tiedostoon tai välittäkää ne yhteisesti sovittulla tavalla toiselle ohjausta tekeväälle opettajalle.

Päätäkää jokainen ohjauskeskustelu rohkaisevaan ja positiiviseen asiaan.

3 Hankkeen kahdeksan suositusta kielituettuun työharjoitteluun

1. Kielituki kannattaa järjestää S2-opettajan ja ammatillisen opettajan yhteistyönä.

2. Yksilöllinen kielituki kannattaa sisällyttää opintojaksojen rakenteisiin. Esimerkiksi työharjoittelun kielituen olisi hyvä jatkaa prosessina koko harjoittelun ajan.

3. Kielitukea olisi hyvä toteuttaa suurimmaksi osaksi aidoissa työelämän vuorovaikutustilanteissa.

4. Opiskelijaa kannattaa rohkaista osallistumaan kaikenlaisiin työharjoittelun vuorovaikutustilanteisiin. Mikäli opiskelija välttelee vuorovaikutustilanteita, on hyvä selvittää jännittääkö opiskelija suomen kielen käyttämistä.

5. Opiskelijaa tulee kannustaa aktiiviseen kielitaitonsa kehittämiseen ja siihen liittyvien tavoitteiden asettamiseen. Yksilölliset kielitaidon kehittämisen tavoitteet tukevat myös urasuunnittelua.

6. Opiskelijan kielitaidon kehittyminen ja sen tukeminen on hyvä nostaa esille työpaikalla heti ensimmäisessä ohjaustapaamisessa. Työpaikan ohjaajan ja kollegat voi ottaa mukaan joustavasti kielituen toteuttamiseen.

7. Kielituessa on kyse laajemmin viestinnästä. Hoiva- ja hoitoalalla pehmeät taidot korostuvat, joten kielituessa on on hyvä kiinnittää huomioita muun muassa vuorovaikutustaitoihin, oma-aloitteisuuteen ja tiimitaitoihin.

8. On tärkeää varmistaa, että työharjoittelu ympäristöineen tarjoaa todellisia mahdollisuuksia sosiaaliseen toimintaan sekä kaikkiin työn tekemisen tilanteisiin (esim. kirjaaminen).

4 Kielituen muistilistat työharjoittelun tukena

Vinkkejä kielituen muistilistojen käyttöön

OPISKELIJAN MUISTILISTA HOIVA- JA HOITOALAN TYÖHARJOITTELUUN

- Muistilistan tarkoitus on tukea opiskelijan kielitaidon kehittymiseen liittyvien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista.
- Muistilistaan on koottu teemoittain erilaisia hoitotyön vuorovaikutustilanteita.
- Opiskelija asettaa itselleen tavoitteita eli valitsee, missä tilanteissa hän erityisesti harjoittelee suomen kielen käyttöä ja merkitsee tavoitteen asettamisen päivämäärän.
- Jos muistilistaa täydennetään esimerkiksi viikoittain, yhdelle viikolle kannattaa valita vain muutama tavoite/tilanne.
- Opiskelija voi täyttää muistilistaa itsenäisesti ja/tai opettajan ja/tai työpaikan ohjaajan kanssa. Muistilistaan palataan kuitenkin jokaisessa ohjauskeskustelussa.
- Opiskelijan kanssa kannattaa miettiä, missä muistilistaa olisi hyvä säilyttää. Jos muistilista on pysyvästi esimerkiksi työpaikan toimiston seinällä, koko työyhteisö pystyy seuraamaan opiskelijan tavoitteita ja osallistumaan aktiivisemmin tavoitteiden saavuttamisen tukemiseen.
- Muistilistaa ei ole tarkoitus kahlata kokonaan läpi, vaan poimia sieltä joustavasti itselle sopivia tavoitteita harjoittelun tavoitteet huomioiden. Tarvittaessa kokonaisia osioita voi jättää pois, jos ne eivät ole olennaisia harjoittelun sisältöjä.
- Uuteen työharjoitteluun voidaan tulostaa uusi muistilista.

OPETTAJAN MUISTILISTA KIELITUEN OHJAUKSEEN

- Muistilistan tarkoitus on auttaa opettajaa suunnittelemaan ja jäsentämään kielituen ohjaustaan.
- Muistilistaan on koottu kielitaidon kehittämiseen liittyviä teemoja ohjauskeskustelun tueksi sekä konkreettisia työskentelytapoja kielituen toteuttamiseen.
- Opettaja voi käyttää samaa lomaketta useamman opiskelijan ohjauksessa tai tulostaa opiskelijakohtaiset lomakkeet, jos hän haluaa tehdä niihin merkintöjä.
- Opettajan muistilista on tarkoitettu vain opettajan omaan työskentelyyn. Sitä ei siis täydennetä opiskelijan kanssa ohjaustilanteessa.
- Opettajan ei ole tarkoitus hyödyntää jokaista työskentelytapaa tai käsitellä jokaista teemaa, vaan valita muistilistasta omaa ohjaustapaa tukevia asioita.

Nimi: _____

Valitse tilanteet, joissa haluat kehittää suomen kielen taitoasi tällä hetkellä. Merkitse päivämäärä.

TYÖYHTEISÖN KANSSA KOMMUNIKOINTI

- esittäytyminen työkaverille
- työnjaosta sopiminen
- omasta myöhästymisestä tai poissaolosta ilmoittaminen, työvuoron vaihtaminen
- omasta tuen tai ohjauksen tarpeesta kertominen
- kielen korjaamisesta sopiminen työpaikalla
- vapaa keskustelu esim. kahvitaulla
- muu sisäinen viestintä, esim. sähköpostit, ilmoitustaulu

PÄIVITTÄISET HOIVATYÖN TILANTEET

- herättäminen, nukkumaan laittaminen
- asukkaan siirtäminen/siirtyminen
- peseytyminen
- wc-käynnit, vaipan vaihto
- huoneen siistiminen
- ruokailut
- ulkoilut
- viriketoiminta

OMAISTEN KANSSA KOMMUNIKOINTI

- vierailuajasta sopiminen
- asukkaan voinnista kertominen

HOITOTOIMENPITEET

- verenpaineen mittaus
- verensokerin mittaus
- lämmön mittaus
- haavanhoito
- ihonhoito, kynsien leikkaaminen

LÄÄKEHOITO

- lääkkeiden antaminen esim. suun kautta tai injektiona
- lääkehoidon vaikutuksen havainnointi
- lääkekortin lukeminen ja lääkkeiden jakaminen dosettiin

RAPORTOINTI

- suullinen raportointi asukkaasta, jota hoitanut
- suullinen raportointi vuoron vaihtuessa
- kirjallinen raportointi asukkaasta, jota hoitanut
- kirjallisen raportoinnin seuraaminen
- hoitopalaveriin osallistuminen moniammatillisen tiimin kanssa

Muistiinpanoja omista tavoitteista

A large, vertically oriented, rounded rectangular area with a light yellow background and horizontal black lines, intended for taking notes. The lines are evenly spaced and cover the entire area, providing a guide for writing.

Suunnittele ohjaustapaamisen runko alla olevien teemojen ja työskentelytapojen avulla.

KESKUSTELLAAN

- tavoitteet
- haasteet & onnistumiset
- jännittämisen vaikutus kielitaidon kehittymiseen
- kulttuureihin liittyvät asiat
- opiskelijan kielen korjaamisesta sopiminen

VARMISTETAAN SOPIVIEN TUKIVÄLINEIDEN KÄYTTÖ

- taskuvihko = sanojen kerääminen vihkoon
- Care to translate -sovellus
- sanakirja (esim. Redfox)
- puhelimen nauhuri/kamera

KARTOITETAAN ITSENÄISEN OPISKELUN TUEN TARVETTA

- opiskelumateriaalit
- suomen kielen käyttäminen vapaa-ajalla esim. kurssit, mediat, ystävätoiminta
- valmistautuminen YKI-testiin

SOVITAAN TYÖYHTEISÖN ROOLISTA KIELITAIIDON KEHITTÄMISESSÄ

- selkokielen käyttäminen
- ymmärtämisen varmistaminen
- mukaan ottaminen kaikkiin tilanteisiin
- opiskelijan muistilistan seuraaminen työyhteisössä

TUETAAN OMAN TOIMINNAN SANOITTAMISESSA

- toisto mallin mukaan esim. hoitajan puheen perässä
- kollegan puheen nauhoittaminen
- osoittaminen tai näyttäminen puheen tukena
- työvaiheen kuvailu tai selittäminen

VAIHEISTETAAN PITKIÄ TAI KIELELLISESTI HAASTAVIA TILANTEITA

- kuvien ottaminen/valmiiden kuvien käyttäminen puheen tukena
- tilanteen pilkkominen ja tekemisjärjestyksen numerointi esim. post it -lapuilla
- etukäteen valmistautuminen, simulaatiot, draama

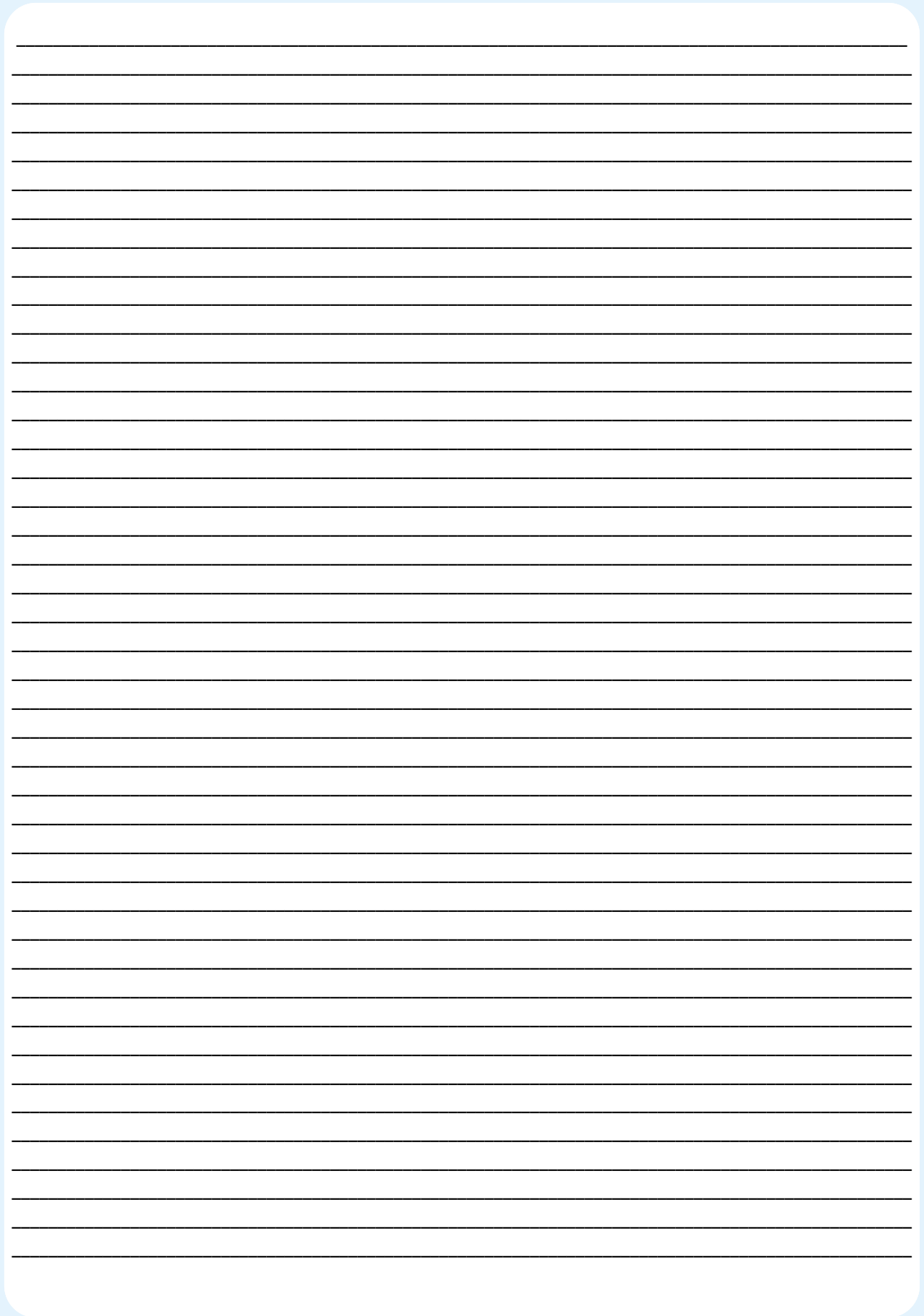
TEHDÄÄN MUISTIINPANOJA ERI TILANTEISTA

- kollegan tai asukkaan puhe
- lauseet, fraasit
- sanasto, esim. työvälineet, puhekieli, alan slangit, lyhenteet

OHJATAAN TARKASTELEMAAN TYÖYMPÄRISTÖN TEKSTEJÄ

- ilmoitustaulun seuraaminen
- lukustrategioiden harjoittelu, esim. silmäily, visuaaliset vihjeet
- tekstin pilkkominen, korostusvärit, kuvien ottaminen
- ohjeet ja oppaat
- sisäinen viestintä esim. intra, raportit
- etiketit, lääkemääräykset, lääkekortti

Muistiinpanoja

A large white rounded rectangle with a thin black border, containing 30 horizontal black lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the rectangle. The rectangle is centered on the page against a light blue background.

5 Linkkilista kielitaidon kehittämisen tueksi

Opiskele suomea internetissä (InfoFinland)

infofinland.fi/fi/finnish-and-swedish/finnish-online

Vinkkejä kielen oppimiseen (Kielibuusti)

kielibuusti.fi/fi/opiskele-suomea/neuvoja-ja-resursseja-kielenoppimiseen/opi-suomea-vapaalla

Tietoa kielitesteistä ja taitotasoista (Kielibuusti)

kielibuusti.fi/fi/opiskele-suomea/kielitestit-ja-kielitaitotasot

Taskuvihko kielitaidon kehittämisen tukena (Kielibuusti)

<https://www.kielibuusti.fi/fi/opiskele-suomea/neuvoja-ja-resursseja-kielenoppimiseen/opi-suomea-ammattissa/taskuvihko>

Vahvista hoiva- ja hoitoalalla tarvittavaa kielitaitoa

Hoitoalaa ja suomea (Osaamisen paikka)

osaamisenpaikka.fi/opi-hoitoalaa-ja-suomea

Hoitoalan opettajan Padlet (Hanna Aho)

padlet.com/Hanna_Aho/suomea-hoitajille-767kxkdouu1y

Terveys ja hyvinvointi (kotisuomessa.fi, OPH)

kotisuomessa.fi/web/site-45256/state-jurdgmbtei/page-88063

Lääkehoidon perusteet (OPH, HY+)

sites.google.com/site/laeaekehoidonperusteet

Suomea sosiaali- ja terveysalalle (Ossi2 – Osaajat töihin -hanke)

sotesuomea.wordpress.com

Potilashuone (OPH)

oph.fi/fi/oppimateriaali/oppimisaihioita-ammattilliseen-kielenoppimiseen/oppimisaihioita-sairaala-alan-ruotsin

Kela, M., Korpela, E., Lankinen, N. 2014. Ihan lähellä. Työelämän suomea lähihoitajille. Edita Publishing Oy.

Kela, M., Korpela, E., Lehtinen, P. 2011. Sairaalan hyvää suomea. Terveystieteen suomea maahanmuuttajille. Edita Publishing Oy.

Sippola, H., Tuononen, N-M., Mustonen, A. 2021. Hoidetaan suomeksi. Sanoma Pro Oy.

Lähteet

E2-tutkimus 2022. Ulkomaalaiset osaajat Suomessa: työelämä, arki ja osallisuus. Kansainvälisten osaajien Suomi -tutkimushanke. Pitkänen, V., M. Välimäki & M. K. Niemi. https://www.e2.fi/media/julkaisut-ja-alustukset/kv-osaajien-suomi/raportti_ulkomaalaiset-osaajat-suomessa.pdf

Iiskola, M. & Lahtinen, K. 2021. Suomalaisyritykset ja osaaajapula - Kansainvälisten osaajien rekrytointi. Laurea Journal. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021082444081>

Kieliparlamentti 2021. Ratkaisuja kielivarannon kehittämiseen.

Kotona Suomessa 2020. Selvitys maahanmuuttajien rekrytoinnista. Taloustutkimus 2.6.2020. <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/178315/Selvitys%20maahanmuuttajien%20rekrytoinnista.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Kuparinen, K. 2017. Mikä muuttui, kun sairaanhoitajien kielikoulutus siirtyi luokasta työpaikalle? Teoksessa J. Lindström & K. Kuparinen (toim.), Yhdessä enemmän. Oppimisen paikkoja ja suuntia. Laurea Julkaisut 87. Laurea-ammattikorkeakoulu, 94–102.

Kuusio H., Seppänen A., Somersalo S. & Lilja E. (toim.) 2020. Ulkomaalaistaustaisten terveys ja hyvinvointi Suomessa. FinMonik-tutkimus 2018–2019. Raportti 1/2020. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-034-1>

Lehtimaja, I. & Kurhila, S. 2018. Sairaanhoidajan ammatillisen kielitaidon kehittäminen työyhteisössä. Kieli, koulutus ja yhteiskunta, 9(5).

Pyykkö, R. 2017. Monikielisyys vahvuudeksi. Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:51.

Shemeikka, R., Schmidt-Thomé, K., Harkko, J., Paavola, J-M., Raunio, M., Alanko, L., Björk, A., Kettunen, P., Kouvonen, A., Pitkänen, S., Ramadan, F., Varjonen, S. & Vuorento, M. 2021. Maahan muuttaneiden koulutus – ja työllisyyspolut. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja, 29. Viitattu 15.5.2023. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-358-6>